

Saksframlegg

Saksnr.: 2020/78979

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesrådet	27.02.2020	

Høring fartsgrense motorveg og standard veger ÅDT 6000-20000

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Høringsuttalelse i tråd med dette saksframlegg oversendes som svar på høring om fartsgrense motorveg og standard veger ÅDT 6000-20000.

Bakgrunn og formål

Det er i dag tre ulike standarder for det nasjonale hovedvegnettet:

- 2-felts veg med forsterket midtoppmerking
- 2/3-felts veg med midtrekkverk
- 4-felt motorveg (i dag 23 meter)

Vegdirektoratet har på oppdrag fra Samferdselsdepartementet (SD) utredet hhv. fartsgrense 120 km/t på motorveg og smal 4-felts veg og standarder på veger med ÅDT 6000-12000. Utredningene ble sendt på høring til blant annet Østfold, Buskerud og Akershus fylkeskommuner, og Viken fylkeskommune har bedt om utsatt svarfrist til 20.februar. Formålet med dette notatet er å få fylkesrådets tilslutning til høringsuttalelse.

Problemstillinger og alternative løsninger med konsekvenser

Nedenfor gjøres det rede for utredningene som er sendt på høring og de alternativene som skisseres.

Utredning av 120 km/t som fartsgrense på motorveger.

Utredningen viser at de prissatte konsekvensene ved å heve fartsgrensen til 120 km/t på aktuelle deler av allerede eksisterende motorveg er positiv (+0,4 mrd. kr), mens det har negativ samfunnsøkonomisk nytte å dimensjonere for 120 km/t på aktuelle strekninger for ny motorveg (-3,4 mrd. kr).

Utredningens vurdering er at økt fartsgrense vil være positivt for fremkommelighetsmålet i NTP for personbiltrafikken, men peker på at måloppnåelsen kan være mye bedre om ekstrakostnaden brukes på andre prosjekter som gir større forbedring av fremkommeligheten. Videre er det Vegdirektoratets vurdering at økt fartsgrense vil gi negativ konsekvens for målet om trafikksikkerhet og målet om å redusere utslippene av klimagasser og å redusere andre negative miljøkonsekvenser.

Utredning av smal 4-felts veg og standarder på veger med ÅDT 6000-20000

Samferdselsdepartementet etterspør en vurdering av en smal firefeltsveg (20 meter) med fartsgrense 110 km/t som et alternativ eller supplement til dagens krav som er 2/3 felts veg og fartsgrense 90 km/t med midtrekkverk for veger med ÅDT 6000-12000. Vegdirektoratets analyse viser at investerings- og ulykkeskostnader vil være lavest for 2/3-feltsvegen, mens tidskostnader vil være lavest for 4-feltsalternativet. For alle vurderte vegprosjekter vil en 4-felts veg med 110 km/t være mindre lønnsom enn en 2/3-feltsveg med 90 km/t. Ikke-prissatte konsekvenser som støybelastning, luftforurensning og arealinngrep vil være større for 4-feltsvegen enn for 2/3-feltsvegen. Vegdirektoratet anbefaler normalkrav for nasjonale hovedveger med ÅDT 6000-12000 å være 2/3-feltsveg med fartsgrense 90 km/t, eventuelt smal 4-feltsveg og fartsgrense 110 km/t der det totalt sett er mest samfunnsøkonomisk og der det dyreste alternativet forutsetter godkjenning av overordnet vegmyndighet.

Vegdirektoratet håndbok beskriver i dag kun 4-felts veg med bredde 23 meter og SD ber om en vurdering av smal 4-felts veg med fartsgrense 110 km/t eller full 4-felts veg med fartsgrense 110-120 km/t ved ÅDT 12000-20000. Utredningen sammenlikner de to breddene hvor begge har 110 km/t fartsgrense. Veggen med 23 meter bredde medfører økte investerings-, drifts- og vedlikeholdskostnader og økte arealinngrep, men har lavere ulykkeskostnader enn den smalere 4-feltsvegen. Vegdirektoratet anbefaler at veger med ÅDT 12000-20000 utformes som smal 4-feltsveg til tross for at dette gir økte ulykkeskostnader, men peker på at sparte kostnader kan ha bedre anvendelse på veger med høyere ulykkesrisiko.

Vegdirektoratets vurdering er at det ikke bør innføres ytterligere fleksibilitet ved å ha flere løsningsalternativer i normalen enn redegjort for ovenfor da en jevn og enhetlig standard bl.a. er et sentralt element i et trafikkikkert vegnett med god trafikkavvikling og ulike standarder kan gi økte kostnader.

Vurdering

I fylkesrådets politiske plattform fremgår visjoner om null drepte i trafikken og null utslipp. Videre ønsker fylkesrådet i å legge til rette for vekst og utvikling i hele fylket og har også en nullvisjon når det gjelder nedbygging av dyrket mark. Fylkesrådets vurdering er at de mottatte utredningene må vurderes i lys av dette. Økte fartsgrenser på motorveg vil bedre fremkommeligheten noe. Gevinsten er imidlertid ikke større enn 1,4 sekunder pr kilometer. Når konsekvensene for ulykkeskostnader og miljø er negative ved en økning av fartsgrensen, går fylkesrådet mot en slik økning av fartsgrensen.

Når det gjelder hvorvidt veger med ÅDT 6000-12000 enten bør ha normalkrav 2/3-feltsveg med 90 km/t eller smal firefeltsveg med 110 km/t, trekker vurderte konsekvenser, med unntak av tidskostnader, i retning av 2/3-feltsveg med 90 km/t. Fylkesrådet støtter derfor at normalkravet er 2/3-feltsveg og at ved eventuell vurdering av 4-felts veg med fartsgrense 110 km/t må det sees særlig hen til trafikkikkerheten og konsekvenser for dyrket mark og naturverdier.

Det er en krevende vurdering om normalkravet ved ÅDT 12000-20000 bør være smal eller bred 4-feltsveg, særlig med tanke på nullvisjonen for trafikkikkerhet. Vegdirektoratet har imidlertid et viktig poeng når de peker på at penger spart kan brukes til å øke trafikkikkerheten på deler av vegnettet med høyere ulykkesrisiko, og fylkesrådet støtter at dette settes som normalkrav, men at det etter en konkret vurdering hos vegeier bør åpnes opp for bred firefeltsveg som redegjort for nedenfor.

Når det gjelder fleksibilitet i kravene for veger med ÅDT 12000-20000 bør det åpnes opp for at vegeier kan bygge med en høyere standard når dette er skjedd etter en vurdering der helhetlig standard/trafikkikkerhet og kostnader er vurdert. Det er viktig at nasjonale myndigheter har tillitt til

at fylkeskommunen som vegeier kan vurdere eventuelle negative konsekvenser av en høyere standard på veger med ÅDT 12000-20000.

Innstilling til vedtak

Viken fylkeskommune oversender vedlagte høringsuttalelse der følgende fremgår:

- Viken fylkeskommune støtter ikke en økning i fartsgrensen fra 110 til 120 km/t på motorveg
- Viken fylkeskommune støtter at normalkravet for veger med ÅDT 6000-12000 settes til 2/3-feltsveg med 90 km/t, og at vegeier ved vurdering av smal firefeltsveg med 110 km/t særlig ser hen til trafiksikkerhet og konsekvenser for dyrket mark og naturverdier.
- Viken fylkeskommune støtter at normalkravet settes til smal firefeltsveg ved ÅDT 12000-20000, men mener samtidig at vegeier bør ha fleksibilitet til å vurdere bred firefeltsveg.

Olav Skinnes
fylkesråd for distrikt og fylkesveier